

คุยกับผู้อ่าน

สุขภาพหมายถึงสภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ ในแต่ละเรื่องควรมานำมาพิจารณาให้ละเอียด และมีการส่งเสริม ในที่นี้จะนำเรื่อง **สภาวะทางสังคม** (social health) ขึ้นมาคุยกัน

ความเป็นสังคมหมายถึงการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อนหรือสังคมเข้มแข็ง การอยู่ร่วมกันด้วยดีเป็นบ่อเกิดของความสุข ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ในที่ทำงาน ในสังคม หรือในโลก ปัญหาใหญ่ที่สุดของมนุษย์ในปัจจุบัน คือปัญหาการอยู่ร่วมกัน คำว่าโลกาภิวัตน์ที่ใช้ในปัจจุบันก็ใช้ไปในความหมายที่เสียหาย คือหมายถึงการแก่งแย่งเสรี แทนที่จะหมายถึงการอยู่ร่วมโลกเดียวกัน

รักษาโรคพร่อง มิติทางสังคม

ปัญหาใหญ่ที่เรียกว่าความแตกสลายทางสังคม (social disintegration) นั้น ก่อให้เกิดทุกขภาวะทั่วไป ที่เป็นเช่นนั้น เพราะความพร่องมิติทางสังคม เนื่องจากไม่ถือการอยู่ร่วมกันเป็นตัวตั้ง แต่ถืออย่างอื่น ๆ เช่น อำนาจเงิน เหตุผล วิชาการ เป็นตัวตั้ง การงานต่างๆ มักจะขาดมิติทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการแพทย์ การศึกษา ศาสนา และระบบราชการ ล้วนแต่ใช้มิติทางเทคนิคเท่านั้น แต่ขาดมิติทางสังคม ทำให้การงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และขาดความสุขความสร้างสรรค์จากความสัมพันธ์ที่ดีแห่งความเป็นมนุษย์ นับว่าเป็นโรคอย่างหนึ่งคือโรคพร่องมิติทางสังคม หรือโรคขาดความเป็นสังคมหรือโรคสังคมอ่อนแอ

การจะสร้างความสุขในสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการสร้างมิติทางสังคมขึ้นมา อันประกอบด้วย จิตสำนึกทางสังคม ทักษะทางสังคม และการเปิดพื้นที่ทางสังคม ซึ่งจะไม่กล่าวรายละเอียดในที่นี้

แต่อยากจะฝากจินตนาการไว้ว่า ถ้ามนุษย์รวมตัวร่วมคิดร่วมทำเป็น โดยอาศัยธรรมะแห่งความเป็นสังคม ๕ ประการ คือ **อ** มีความเอื้ออาทรต่อกัน **ป** มีความเปิดเผย **จ** มีความจริงใจต่อกัน **ช** มีความเชื่อถือไว้วางใจกันได้ **ร** มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ จะมีความสุขสักปานใด

อ ป จ ช ร คือคุณค่าที่ไม่ใช่เงินและไม่ใช่อำนาจ แต่เป็นคุณค่าที่ทำให้เกิดสภาวะทางสังคม อันเงินและอำนาจสร้างไม่ได้

ประเวศ วะสี

ขอบคุณ ผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน